

Πρέσπες

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)



Την ίδια ώρα που ο ΟΗΕ προειδοποιεί ότι ο ρυθμός απώλειας των ειδών είναι 100 φορές μεγαλύτερος του αναμενόμενου και ότι σήμερα ο πλανήτης μας «χάνει» τρία είδη την ώρα, στο νοτιοδυτικό άκρο της Βαλκανικής Χερσονήσου, προστατευμένο μέσα στον κλοιό των βουνών που το περιβάλλουν, μεταξύ της Ελλάδας, της Αλβανίας και της ΠΓΔΜ, ένα από τα πιο σημαντικά οικοσυστήματα αντιστέκεται ακόμη διατηρώντας μοναδικές μορφές ζωής και οικοτόπων. Το οικοσύστημα της Πρέσπας!



Πολλοί είναι οι λόγοι που συνθέτουν την ιδιαιτερότητα του φυσικού περιβάλλοντος της Πρέσπας. Αυτό όμως που την καθιστά μοναδική είναι ο μεγάλος αριθμός των μορφών ζωής, πολλές εκ των οποίων μοναδικές, και οικοτόπων σε σχέση με την έκταση της περιοχής. Συγκεκριμένα η Πρέσπα συγκεντρώνει πάνω από τα μισά είδη πουλιών, αμφίβιων, και θηλαστικών που απαντώνται σε ολόκληρη την Ελλάδα.

Με αφορμή λοιπόν την Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας ας δούμε μερικούς από τους γνωστούς αλλά και άγνωστους «πρωταγωνιστές» της βιοποικιλότητας των Πρεσπών:

Ο παγκοσμίως απειλούμενος με εξαφάνιση Αργυροπελεκάνος (*Pelecanus crispus*): Περισσότερα από 260 είδη πουλιών έχουν καταγραφεί, αναδεικνύοντας έτσι την περιοχή ως ένα από τα καλύτερα μέρη για παρατήρηση πουλιών στην Ευρώπη. Ανάμεσα τους ξεχωρίζει ο παγκοσμίως απειλούμενος με εξαφάνιση Αργυροπελεκάνος, ο οποίος αποτελεί και διαχρονικό σύμβολο της περιοχής. Η Πρέσπα σήμερα φιλοξενεί τη μεγαλύτερη αποικία Αργυροπελεκάνων στον κόσμο φθάνοντας περίπου τα 1300 ζευγάρια και αποτελώντας το 15-20% του παγκόσμιου πληθυσμού. Το 1987 αριθμούσαν μόλις 150 ζευγάρια! Στην ανάκαμψη αυτή του πληθυσμού συνέβαλαν και η έρευνα και τα μέτρα διαχείρισης που εφαρμόζει η Εταιρία Προστασίας Πρεσπών από το 1990

Η σπάνια ιχθυοπανίδα της Πρέσπας: Οι λίμνες της Πρέσπας μαζί με τα ρυάκια που κυλούν σε αυτές από τα βουνά που τις περιβάλλουν αποτελούν ένα σώμα νερού απομονωμένο από τα άλλα της Βαλκανικής χερσονήσου. Σύμφωνα με την «Κόκκινη λίστα των Ψαριών Γλυκού Νερού της Μεσογείου» της IUCN, η Πρέσπα χαρακτηρίζεται ως ένας από τους 10 σημαντικότερους υγροτόπους της Μεσογείου

για τον ενδημισμό των ψαριών των γλυκών νερών.

Συγκεκριμένα, από τα 11 αυτόχθονα είδη που διαβιώνουν στην περιοχή, τα 9 είναι ενδημικά. Η Εταιρία Προστασίας Πρεσπών παρακολουθεί συστηματικά την εξέλιξη των ιχθυοπληθυσμών στις λίμνες μέσω δειγματοληπτικών ερευνητικών μεθόδων. Έχει επίσης εκπονήσει σχέδια δράσης για την προστασία του ενδημικού είδους ψαριού «Μπράνα της Πρέσπας» και για την προστασία της ενδημικής Πέστροφας της Πρέσπας.

Τα 172 είδη πεταλούδων: 172 είδη ημερόβιων πεταλούδων έχουν καταγραφεί στην ελληνική Πρέσπα, από το σύνολο των 234 όλης της Ελλάδας. Μόνο κάποια ορεινά μέρη της Ροδόπης έχουν μεγαλύτερους αριθμούς. Τα διάφορα είδη έχουν διαφορετικές απαιτήσεις και κατά συνέπεια η εντυπωσιακή ποικιλία πεταλούδων αποτελεί μέτρο του πλούτου των φυτοκοινωνιών και των οικοτόπων στην Πρέσπα.

Το υπεραιώνόβιο δάσος των Κέδρων: Στο υψηλότερο σημείο του δρόμου Κούλας-Ψαράδων, υπάρχει μία συστάδα από υπεραιώνόβια δένδρα, μερικά είναι ηλικίας άνω των 400 ετών, που λέγονται Βουνοκυπάρισσα ή Κέδρα, ή Άρκευθοι. Ανήκουν σε δύο είδη: *Juniperus foetidissima* και *Juniperus excelsa*. Τα δύο αυτά είδη συναντώνται συνήθως σε θαμνώδη ή ημιθαμνώδη μορφή και η δενδρώδης μορφή είναι σπάνια στην Ευρώπη, ενώ συνοδεύεται από μία εξαιρετικά πλούσια χλωρίδα στον υπόροφο. Για τον λόγο αυτό η συστάδα αυτή των Κέδρων συμπεριλήφθηκε το 1974 στον Πυρήνα του Εθνικού Δρυμού Πρεσπών.

Η βραχυκερατική αγελάδα των Πρεσπών: Μία φυλή πολύ μικρόσωμων αγελάδων, που για πολλά χρόνια είχαν εξελιχθεί στην περιοχή των Πρεσπών, αλλά πλέον έχουν απομείνει λίγες στο χωριό Ψαράδες και στο Αλβανικό τμήμα. Βραχυκερατικές αγελάδες απαντώνται και σε άλλα μέρη, το χαρακτηριστικό, ωστόσο, της πρεσπιώτικης αγελάδας είναι ο εξαιρετικά βραχύς κορμός του ζώου. Πρόκειται για μια φυλή η προστασία της οποίας αποτελεί επιτακτική ανάγκη.

Τα παραπάνω και άλλα πολλά όπως ο μοναδικός στην Ελλάδα αναπαραγωγικός πληθυσμός ροδοπελεκάνων, τα ενδημικά φυτά, οι εκτάσεις των υγρών λιβαδιών, τα ψευδαλπικά λιβάδια στο όρος Βαρνούς, τα μικτά δάση οξιάς και ελάτης, οι λαγγόνες, οι ερωδιοί, οι χαλκόκοτες, ο τελευταίος αναπαραγόμενος πληθυσμός σταχτόχηνας στην Ελλάδα, οι λύκοι, οι αρκούδες και οι βίδρες αποτελούν μερικούς μόνο από τους «πρωταγωνιστές» που συνθέτουν τη βιοποικιλότητα της Πρέσπας. Σε πείσμα των καιρών το οικοσύστημα των Πρεσπών διατηρεί σε μεγάλο βαθμό τις φυσικές του αξίες. Παρόλα αυτά οι πιέσεις που δέχεται αυξάνονται συνεχώς και θέτουν σε κίνδυνο τόσο τη βιοποικιλότητα και τους «πρωταγωνιστές» της όσο και την ποιότητα ζωής των ανθρώπων που είναι άμεσα συνδεδεμένη με το τοπίο και το φυσικό περιβάλλον.

Η Πρέσπα είναι ένας από τους λιγοστούς εναπομείναντες «πυρήνες» βιοποικιλότητας που ευτυχώς ακόμη έχουμε πολλές πιθανότητες να διατηρήσουμε. Η διατήρηση της περιοχής, μέσω της υιοθέτησης ολοκληρωμένης διαχείρισης, βρίσκεται στα χέρια όλων μας. Από τα τρία κράτη που μοιράζονται τη λεκάνη των Πρεσπών έως τις τοπικές αρχές, τους κατοίκους, τις περιβαλλοντικές οργανώσεις και τους επισκέπτες, όλοι οφείλουμε να συμβάλουμε στη διατήρηση της περιοχής.

Πηγή: Εταιρία Προστασίας Πρεσπών